

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
اکادمی علوم

گزارش دست آورد ها و فعالیت های سال ۱۳۹۹ هـ

ترتیب کننده: معاونیت علمی اکادمی علوم، آمریت تدقیق و ارزیابی

۱۳۹۹ هـ

فهرست مطالب

۱	معرفی مختصر اکادمی علوم.....
۱	تشکیل.....
۱	دیدگاه.....
۱	اهداف و مسولیت های مهم.....
۱	بودجه سال ۱۳۹۹ هـ.....
۱	دست آورد های بزرگ اکادمی علوم.....
۲	پروژه های انکشافی مطابق سند بودجه.....
۲	دست آورد های در قسمت تقنین و پالیسی.....
۲	تاثیر تطبیق پروژه های انکشافی بر زندگی اقتصادی و اجتماعی مردم.....
۲	تاثیر پروژه ها بر عواید کشور.....
۲	کار های مهم و بنیادی در مقابله با فساد اداری.....
۲	برنامه های آینده.....
۳	چالش ها و مشکلات.....
۳	راه های حل پیشنهادی.....
۴	ساختار تشکیلات علمی اکادمی علوم.....
۴	اول : علوم بشری.....
۷	دوم : علوم طبیعی - تکنیکی.....
۸	سوم : علوم اسلامی.....
۱۰	سیمینار های ارائه شده اکادمی علوم در سال ۱۳۹۹ هـ.....
۱۰	فعالیت های نشراتی اکادمی علوم در سال ۱۳۹۹ هـ.....
۱۱	مقالات چاپ شده در مجلات اکادمی علوم در سال ۱۳۹۹ هـ.....

معرفی مختصر اکادمی علوم

ایجاد هسته اولیه اکادمی علوم جمهوری اسلامی افغانستان به یک قرن قبل بر می گردد. در سال ۱۳۰۱هـ (۱۹۱۹م) پنبتو مرکه، در سال ۱۳۱۰هـ (۱۹۳۱م) انجمن ادبی کابل، در سال ۱۳۱۱هـ انجمن ادبی کندهار ساخته شدند و در سال ۱۳۱۶هـ (۱۹۳۷م) از یکجا شدن انجمن های مذکور پشتو ټولنه ساخته شد. در سال ۱۳۲۰هـ (۱۹۴۱م) انجمن دایرة المعارف آریانا، در سال ۱۳۲۱هـ (۱۹۴۲م) انجمن تاریخ، در سال ۱۳۴۵هـ (۱۹۶۶م) آمریت باستانشناسی، در سال ۱۳۵۴هـ (۱۹۷۵م) مرکز بین المللی تحقیقات کوشانی و در سال ۱۳۵۴هـ (۱۹۷۵م) مرکز بین المللی تحقیقات پشتو شکل گرفتند. در سال ۱۳۴۹هـ ابتدا اکادمی افغانستان ساخته شد و بلاخره با یکجا شدن تمام مراکز یاد شده در سال ۱۳۵۷هـ (۱۹۷۸م) فرمان ایجاد اکادمی علوم افغانستان صادر شد.

اکادمی علوم افغانستان در سطح کشور بالاترین اداره دولتی علمی- تحقیقاتی میباشد، که دارای بودجه و تشکیل مستقل بوده و مطابق ماده چهل و هفتم قانون اساسی، با رعایت قانون اکادمی علوم و دیگر قوانین نافذ کشور فعالیت دارد، که در ترکیب آن علماء و دانشمندان بخش های مختلف علوم شامل میباشد. رییس اکادمی علوم در بست خارج رتبه در راس این نهاد قرار داشته و بعد از او معاونین اش قرار دارد. از حیث تشکیلاتی اکادمی علوم دارای دو بخش علمی و اداری است. در بخش علمی معاونیت علمی، معاونیت علوم بشری، معاونیت علوم طبیعی -تخنیکی و معاونیت علوم اسلامی میباشد، که هر بخش دارای مراکز علمی جداگانه و هر مرکز دارای انستیتوت ها و دیپارتمنت های جداگانه میباشد، در بخش اداری معاونیت اداری قرار دارد، که فعالیت های مختلف اداری را به پیش میرد.

تشکیل: اکادمی علوم افغانستان دارای ۴۹۸ بست بوده، که از آن جمله ۲۹۱ علمی، ۱۰۸ اداری و ۹۹ بست پرسونل خدماتی میباشد.

دیدگاه: انجام تحقیقات علمی در بخش های علوم بشری، علوم طبیعی -تخنیکی و علوم اسلامی.

اهداف و مسوولیت های مهم

1. برابر ساختن زمینه برای انجام تحقیقات علمی هدفمند و پیشرفته در عرصه های مختلف علوم در کشور.
2. برابر ساختن زمینه پیشرفت کمی و کیفی علم و دانش و بلند بردن سویه علمی در عرصه های مختلف علوم در کشور؛
3. هماهنگی تحقیقات علمی و ارزیابی منابع طبیعی؛

بودجه سال ۱۳۹۹ هـ

1. بودجه عادی: دو صد و نود و سه میلیون و هفت صد و هشتاد و هشت هزار و هفت صد و بیست دو (۲۹۳۷۸۸۷۲۲) افغانی؛
2. بودجه انکشافی: چهل و سه میلیون و چهارلک و هشتاد و شش هزار و سه صد و نود و نو (۴۳۴۸۶۳۹۹) افغانی؛
3. بودجه مصرف شده: در کود های معاشات، اجناس و خدمات نود و دو عشرایه پنج صد و سی و شش فیصد (۹۲.۵۳۶٪) بودجه عادی به مصرف رسیده است. در کود کسب دارایی بودجه به علت در نظر گرفتن پس انداز و موضوع اقتصاد به مصرف نه رسیده.

دست آورد های بزرگ اکادمی علوم

1. در بخش های علوم بشری، طبیعی -تخنیکی و اسلامی هژده پروژه علمی - تحقیقی تکمیل گردیده اند؛
2. یکصد و سی پروژه علمی - تحقیقی تحت کار قرار دارد، که در سال مذکور بالای تمام آنها کار صورت گرفته است؛
3. چهل و دو اثر علمی در بخش های مختلف علوم چاپ گردیده؛
4. ۱۲ مجله علمی - تحقیقی، که ۳۳ شماره می شوند چاپ شده، که جمعا ۱۸۶ مقاله علمی را در بردارند؛
5. چهار سیمینار علمی - تحقیقی دایر گردیده اند؛
6. جلد دوم دایرة المعارف دری اطفال و نوجوانان به چاپ رسیده است؛
7. دایرة المعارف پشتو اطفال و نوجوانان آماده چاپ است؛
8. جلد اول دایرة المعارف دری و پشتو آریانا آماده چاپ است؛
9. جلد های ششم، هفتم و هشتم قاموس لهجوی پشتو به چاپ رسیده؛
10. تدویر چهار ورکشاپ آموزشی قانون منع آزار و اذیت اطفال، نوجوانان و زنان و آگاهی از قانون اساسی؛
11. تدویر نمایشگاه سه روزه آثار موزیم علمی - تحقیقی اتنوگرافی؛
12. تدویر مجالس روگشایی از آثار مختلف علمی فرهنگی؛
13. تدوین الفباء زبان گوری و ارسال آن به بخش های مربوط؛

14. معرفی ۳۵ عضو به برنامه ماستری و دوکتورا؛
15. امضاء تفاهم نامه های همکاری با سه نهاد علمی - فرهنگی و امور مربوط به امضاء تفاهم نامه ها با نهاد های دیگر جریان دارد؛

پروژه های انکشافی مطابق سند بودجه

1. پنج بودجه انکشافی بود: مانند: وسایل و نوشتن دایرة المعارف، تدوین و نوشتن قاموس لهجوی زبان پشتو، احاطه دیوار فارم تحقیقی زراعتی، اکمال و تجهیز لابراتوار تحقیقی علوم طبی، در قسمت همکاری تحقیقات و نوآوری ساختن ICT-Lab تمام بودجه انکشافی چهل و سه میلیون و، چهار لک و، هشتاد و شش هزارو، سه صد و سی و نو (۴۳۴۸۶۳۳۹) افغانی بود، که از آن جمله ۳۸،۶۲ فیصد آن به مصرف رسیده است.
2. در بودجه سال ۱۳۹۹ هـ وسایل و نوشتن دایرة المعارف و تدوین و نوشتن قاموس لهجوی زبان پشتو تکمیل گردیده اند؛
3. احاطه دیوار فارم تحقیقی زراعتی، تجهیز و اکمال لابراتوار تحقیقی علوم طبی، و ساختن ICT-Lab تکمیل نه گردیده اند.
4. دلایل عدم مصرف، بخاطر ویروس کرونا دواير دولتی مدت طولانی تعطیل بودند، که همرا با آن امور روزمره دفاتر با موانع و مشکلات روبرو شدند، و کارها به وقت آن انجام نه شد.
5. تکمیل نشدن قرار داد ها، چون بخاطر کرورنا راه های سرحدی بر روی صادرات و واردات اموال بسته بودند و وسایل را که ما بخاطر لابراتوار و دفتر باید خریداری می گردیم، تا اخیر سال نه رسیدند.

دست آورد ها در قسمت پالیسی و تقنین

1. به اساس حکم جلالتماب رئیس صاحب جمهور در مورد ارزیابی فعالیت های اکادمی علوم یک طرح نو و همه جانبه آماده گردید، که به اساس آن اهداف، فعالیت ها، تشکیل و قوانین اکادمی علوم بازنگری شده و به شکل جامع ترتیب شدند، که بعد از فیصله کابینه قابل اجراء بوده، در قسمت بهبود امور اکادمی علوم بسیار مثبت خواهد واقع می شود.
2. آثار اقتصادی و اجتماعی تطبیق پروژه های انکشافی بر زندگی مردم
3. 1 پروژه های انکشافی اکادمی علوم بخاطر پیشرفت، قوت، سهولت و بهبود امور علمی بخش های علمی در نظر گرفته میشود، تولید هر بخش علمی مستقیماً بالای زندگی اقتصادی و اجتماعی افراد جامعه تاثیر می گذارد.
4. تاثیر پروژه ها بر عواید کشور
5. آن عده از پروژه های علمی - تحقیقی که در بخش های مختلف اکادمی علوم تحریر می شوند به بازار جهت عرضه شده و عواید بدست آمده آن به دولت سپرده می شود. که در سال ۱۳۹۹ هـ اکادمی علوم از این درک سه لک و پانزده هزارو چهار صد و شصت و هفت افغانی عاید دریافت کرده است.

کار های مهم و بنیادی در مقابله با فساد اداری

1. در سال ۱۳۹۹ هـ جهت اصلاح و بهبود اداره تغییرات در بخش های مختلف به وجود آمده؛
2. به اساس توانایی، متعهد بودن و پیشینه کار مقررری های جدید صورت گرفته است؛
3. فعالیت های تفتیش داخلی بر اساس هدایت مقام، بیشتر از پیش انسجام یافته و نتایج مثبتی را در پی داشته است.

برنامه های آینده اداره

1. چاپ (۵۰) اثر علمی؛
2. تدویر (۱۴) سمینار علمی - تحقیقی؛
3. چاپ (۳۶) مجله علمی - تحقیقی؛
4. چاپ (۴۰۰۰) جلد دایرة المعارف ادبی آریانا؛
5. جهت پیشرفت منظم تمام امور اکادمی علوم ترتیب پلان استراتژی یک کوتاه مدت، حد اوسط، و طویل المدت جدید؛
6. جهت پیشرفت بهتر امور اکادمی علوم ترتیب لوايح و طرز العمل های جدید؛
7. جهت اشتغال در طرح جدید تحقیقات قراردادی و مرکز ملی ترجمه پیشنهاد شده است؛

8. در سطح کشور طرح ایجاد مرکز ثبت تحقیقات؛
9. الکترونیکی ساختن کتابخانه اکادمی علوم؛
10. آنلاین ساختن نشرات اکادمی علوم؛
11. ساخت اپلیکیشن های جداگانه برای دایرة المعارف و قوامیس؛
12. ایجاد سیستم پلیجریزم جهت تحقیقات،
13. بالا رفتن شرایط علمی در قسمت استخدام؛
14. ایجاد کمیسیون ها در بخش های مختلف جهت مبارزه با فساد اداری؛
15. جهت بلند بردن عواید پیشنهاد برنامه ماستری و دوکتورا و نیز در پهلوی آن ساختن پلان جهت به فروش رساندن نشرات اکادمی علوم.
16. رساندن نشرات اکادمی علوم به تمام مراکز علمی - اکادمیک افغانستان؛

چالش ها و مشکلات

1. نبود بودجه جهت بلند بردن ظرفیت اعضای علمی و اداری اکادمی علوم،
2. جهت بلند بردن ظرفیت اعضای اکادمی علوم نبود بورسیه ها؛
3. کمبود دیپارتمنت های علمی در تشکیل؛
4. نبود امنیت جهت انجام تحقیقات ساحوی در برخی ولایات کشور؛
5. نبود بودجه کافی جهت انجام تحقیقات؛
6. جایداد های دولتی اکادمی علوم با غضب، دعوا و زورگویی روبرو است، همه ساله وقت بیشتر ما در محاکم در دعوا می گذرد، این کار باعث ضیاع وقت برخی از مسؤلین مدیریتی این اداره گردیده و به امور علمی اداره اثر سؤ بجا گذاشته است .

راه های حل پیشنهادی

1. تخصیص بودجه جداگانه جهت انجام تحقیقات؛
2. مساعد ساختن زمینه بورسیه ها یا در نظر گرفتن بودجه مشخص جهت بلند بردن ظرفیت اکادمی علوم؛
3. اضافه کردن دیپارتمنت های علمی مربوط در تشکیل؛
4. گرفتن تدابیر امنیتی در برخی ولایات جهت انجام تحقیقات ساحوی؛
5. حکومت و دولت هر دو باید به مسله غضب، دعوا و زورگویی جایداد های دولتی اکادمی علوم توجه جدی نمایند؛

ساختار تشکیلات علمی اکادمی علوم

اکادمی علوم فعلا در سه بخش یعنی: علوم بشري، طبیعی-تخنیکي و اسلامي تحقیقات علمی انجام می دهد که فعالیت های علمی هر بخش ذیلا واضح می گردد:

اول: علوم بشري

معاونیت علوم بشري اکادمی علوم دارای هفت مرکز علمی - تحقیقی بوده که عبارت اند از:

1. مرکز زبانها و ادبیات؛
2. مرکز علوم اجتماعی؛
3. مرکز باستانشناسی؛
4. مرکز تحقیقات کوشانی؛
5. مرکز بین المللی تحقیقات پشتو؛
6. مرکز مطالعات منطوقوی؛
7. مرکز دایرة المعارف آریانا؛

مراکز علمی علوم بشري در سال ۱۳۹۹ هفت پروژه علمی - تحقیقی را تکمیل کرده است، که قرار ذیل اند :

1. د پښتو د منظومو ادبیاتو په پرمختیایي بهیر کې د ښځو ونډه؛
2. مقایسه هنر حوزه شرق کشور با تکسیلا؛
3. د نورستان په فولکلوریکو او شفاهي ادبیاتو کې د ښځې دریخ؛
4. د پښتو ادبي فنونو کره کتنه او ارزونه؛
5. له پښتو سره د گوري او ساوی ژبو اړیکې او پرتلنه؛
6. د ایران و هندوستان د اړیکو څېړل او پر افغانستان یې اغیزې ۱۹۷۹-۲۰۱۴؛
7. د گوري ژبې فونولوژي؛

(۸۱) پروژه علمی - تحقیقی تحت کار مراکز علمی علوم بشري در سال ۱۳۹۹ هـ قرار داشت که عبارت اند از :

1. د پښتو او دري تاريخي ژبني اړیکې او توپيرونه؛
2. په پښتو ژبه کې منل شوی نیولوگیزم د ژبپوهنې له نظره؛
3. د اریاني ژبو په ډلبندی کې د پښتو ژبې دریخ؛
4. پېښور او د شاوخوا سیمو لهجه او له معیاري پښتو سره یې پرتلنه؛
5. خوشحال او نوستالژي؛
6. په پښتو لنډیو کې د متلونو او اصطلاحاتو تحلیلي څېړنه؛
7. د لوگر د احمدزیو او د پکتیا د اریوب ځاځیو لهجه او مورفولوژیکي پرتلیزه څېړنه؛
8. د پښتو معاصرو ادبي ژباړو د بهیر تحلیلي څېړنه؛
9. په پښتو لنډیو کې د ولسي دودونو انعکاس؛
10. په پښتو کې د مسجع نثر د پیدایښت او پایښت څېړنه؛
11. د شفاهي ادبیاتو په رامنځ ته کولو کې د ښځو ونډه؛
12. د گوري ژبې مورفولوژي؛
13. پڙوهش واژه های مرکب در متون منظوم معروف قرن ششم و هفتم هجری؛
14. پڙوهش واژه های مرکب در متون منثور قرن ششم و هفتم هجری؛
15. معرفي زبان شناسان و آثار شان در دوره معاصر دری؛
16. تجدید در مورد روش املائی زبان دری؛
17. د معاصرې دورې په پښتو منظوم ادب کې د عرفاني او تصوفي ادبیاتو بهیر؛

18. د پښتو په کلاسیک ادب کې د عرفان او تصوف بهیر؛
19. په پښتو ادب کې د ټیپیزو د ایجاد او پرمختیایي بهیر څېړنه؛
20. د معاصرو داستاني ادبیاتو ارواپوهنیزه څېړنه؛
21. د افغانستان د پښتو معاصرو ادبیاتو په پرمختیا کې د نادولتي ادبي ټولنو د ونډې تحلیلي څېړنه؛
22. د پښتو په منظومو ولسي نکلونو کې د شکل او مضمون پرتلیزه څېړنه؛
23. د شلمې پېړۍ په دویمه نیمايي کې د پښتو ادب د پرمختیایي بهیر څېړنه
24. د نوې ژبپوهنې په رڼا کې د ځینو لیکل شویو فونولوژیو او مورفولوژیو پرتلیزه څېړنه؛
25. په پښتو مثنورو ولسي نکلونو کې د شکل او مضمون څېړنه؛
26. په معاصر دوران کې د سنده د پښتنو فرهنگي هڅې؛
27. د پښتو او پښتنو په اړه د ختیځپوهانو د آثارو تحلیلي څېړنه؛
28. د مومندو، سالارزو او مشوانو د لهجو څېړنه؛
29. د پښتنو د ځینو قبیلو نسبي څېړنه (مشوانی، وردگ، بختیار، شېراني، تایمني، گنده پور، هني، سواتي او میاخېل)؛
30. په پښتو ژبه کې د ادبي آثارو د ژباړو څرنگوالی؛
31. پر پښتني کلتور د نوي ټکنالوژۍ اغېزې؛
32. د خوشحال خان خټک په آثارو کې د ښځینه شخصیت تحلیلي څېړنه؛
33. په لره پښتونخوا کې د پښتو ژبې دريځ (له ۱۹۴۷م. څخه تر ۲۰۲۰م. پورې)؛
34. د عبدالمنان ملگري د ادبي فرهنگي شخصیت څېړنه؛
35. کوپنگلي ژبه ده که لهجه؟؛
36. بررسۍ رسم و رواج های ازیبک های افغانستان؛
37. بازتاب ژانرهای فولکلوریک در ادبیات منظوم زبان دری (1343 - 1357 هـ.ش)؛
38. بررسۍ جریان های عرفان و تصوف اسلامی در افغانستان و انعکاس آن در ادبیات دری؛
39. بررسۍ و تحلیل سروده های زنان دری پرداز از دههٔ دموکراسی به بعد؛
40. تحلیل مقایسوی مثنوی معنوی مولانا با هفت اورنگ جامی؛
41. بررسۍ و تحلیل کهن ترین متن های مثنور و منظوم دری تا سده چهارم؛
42. بررسۍ و تحلیل جریان های معاصر شعر دری در افغانستان؛
43. پژوهش واژه های مرکب در متون معروف مثنور قرن ششم و هفتم هجری؛
44. بررسۍ و تحلیل متن های ساده و مرسل تعلیمی در متون قرن ششم؛
45. تحقیق پیرامون تاریخ تحلیلی نقد ادبی در ادبیات معاصر دری؛
46. نقد اجتماعی شعر دری؛
47. بررسۍ مقایسوی و تحلیلی نیولوگیزم و ترکیب ها در آثار معاصر دری و پشتو؛
48. بررسۍ کتیبه های غزنوی، غوری و تیموری؛
49. بررسۍ مقایسوی ساحات باستانی مندیگک با تمدن هرپه وموهنجودارو؛
50. بررسۍ هنر معماری ومهندسی آبدات عصر اسلامی در ولایات شمالی افغانستان؛
51. بررسۍ مسکوکات دوره یونانو باختری بامسکوکات کوشانی؛
52. بررسۍ ایجاد مکاتب هنری وعقیدتی در کیش بودایی؛
53. افغانستان در دورهٔ امارت امیر شیرعلی خان 1241-1254ه. ش؛
54. د محمد داوود د جمهوري نظام بهرني سياست 1252-1257؛
55. بررسۍ سیستم های اقتصادی (بامثال افغانستان)؛
56. بررسۍ و تحلیل وضعیت پول و کریدت در کشور 1385-1400؛
57. نقش تجارت در انکشاف اقتصادی افغانستان طی سال های 1380-1392؛

58. د افغانستان په پرمختیاکی د سیمه ییزو سازمانونو اقتصادي رول؛
59. په افغانستان کې د بهرنیو مرستو او پورونو تحلیل او څېړنه (1389-1398)؛
60. د افغانستان په اقتصادي پرمختیا کې د کرنې او صنعت د متقابلو اغېزو څېړنه (1390-1400)؛
61. بررسی اقتصادی منابع انرژی افغانستان؛
62. د حمایوي سیاستونو څېړنه، تحلیل او په داخلي تولیداتو کې یې رول؛
63. رژیم سیاسی افغانستان و مقایسه آن با رژیم های ریاستی و پارلمانی مدل؛
64. په افغانستان کې دولت - ملت جوړونه؛
65. حکومت داری در امپراطوری عثمانی؛
66. جرایم سازمان یافته بین المللی و چگونگی آن در افغانستان؛
67. په افغانستان کې د ملکیت حقوق؛
68. د خوشحال خان ختک فلسفي او سياسي افکار؛
69. اندیشه های فلسفی ابو علی سینای بلخی و تأثیر گذاری آن بر فلاسفه غرب و شرق؛
70. پرافغاني فیلسوفانو باندې د لرغوني یونان او روم د فیلسوفانو د نظریاتو اغېزې؛
71. تحلیل و بررسی مطبوعات در افغانستان (1357-1371)؛
72. د افغانستان د جمهوریت دورې د رسنیو څېړنه او تحلیل 1352-1357؛
73. په افغانستان کې د جرمونو په زیاتوالي او کموالي کې د رسنیو رول؛
74. د ملي وحدت په ټینګښت کې د رسنیو ونډه؛
75. بررسی روابط افغانستان با کشور های عربی (1945-2000 م)؛
76. سلطنت افغانها در اصفهان 1722-1729؛
77. مشارکت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زنان افغانستان در تاریخ نوین افغانستان 1919-2014؛
78. معرفی صد اثر موجود در موزیم علمی - تحقیقی اکادمی علوم؛
79. مشخصات اتنیکی و تاریخی بلوڅ ها؛
80. شخصیت تاریخی زردشت و اصلاحات اجتماعی ان؛
81. بررسی جایگاه ادیان هندی و یونانی در دوره کوشانی؛

اعضای علمی مراکز علمی علوم بشری در سال ۱۳۹۹ هـ در (۳۹) موضوع ذیل کنفرانس های علمی ارایه نموده اند :

1. شوماشتي ژبه ده که لهجه؟؛
2. د پښتو ادب په پرمختیا کې د دیر سیمې ونډه؛
3. د نورستان د ځینو شفاهي ادبیاتو د ځانگړنو تحلیل؛
4. د نورستان په شفاهي سندرو کې د طبیعي عنایطو د انعکاس څېړنه؛
5. د نورستان په فولکلوریکو ادبیاتو کې د ځینو متلونو او اصطلاحاتو لنډه تحلیلي کتنه؛
6. د نورستان په ولسي سندرو کې د واده د ځینو ناوړه دودونو غندنه؛
7. د ناړۍ ولسوالۍ د گوري ژبې د سیمو او ځایونو د نومونو د تسمیې وجه؛
8. د کونړ ولایت د گوري ژبې د ځینو سیمو او ځایونو د نومونو د تسمیې وجه؛
9. معرفی لهجه های زبان اوزبیکي افغانستان؛
10. نحوه فراگیری زبان دوم؛
11. ژرف ساخت و روساخت جمله از نظر دستو زایا گشتاری؛
12. نگاه شناختی بر شعر و ادبیات کرونایی؛
13. فرق بین پیشینه و پیشوند در زبان دری؛
14. عوامل صعود و نزول فرهنگ و تمدن اسلامي به استناد اشعار ابراهیم خلیل؛

15. هنرنمایی و شیوه های داستان نویسی در مجمع داستان های نگینه ستاره گروین پژواک؛
16. د ملي يووالي حکومت پر مهال د هند او افغانستان اړیکې؛
17. د ډیترینس نظریې پر اساس د هند او پاکستان د نظامي سیالیو څېړل؛
18. په سویلي اسیا کې د هستوي وسلو پراختیا او افغانستان ته یې پېښ خطرونه؛
19. نظام حقوقی حاکم بر حمل و نقل در خلیج فارس؛
20. بررسی مقایسوی نقش جامعه مدنی در تامین حقوق بشر در افغانستان و ایران؛
21. د افغانستان پر وړاندې د روسیې د بهرني سیاست ارزونه ۱۹۹۱ - ۲۰۱۹ ز؛
22. د مرکزي اسیا پر وړاندې د ملي يووالي حکومت د بهرني سیاست ارزونه؛
23. سیاست خارجی بی طرفی ترکمنستان بعد از استقلال؛
24. مقایسه سیاست خارجی چین و روسیه در اسیا مرکزی؛
25. بررسی برخی از ساحات عصر برونز شمال افغانستان؛
26. اهمیت کتیبه های دوره اسلامی افغانستان؛
27. مفاهیم برخی از نشانه ها و سمبول ها در پیکر های بودایی؛
28. نگاهی بر زیستگاه طلا کمر و مقایسه آن با مناطق همجوار؛
29. اهمیت منارهای دوره اسلامی در افغانستان؛
30. بررسی مشکل تعیین آخرین مرحله سن طفولیت در قوانین افغانستان؛
31. گزارش تحقیقی و چگونگی آن در رسانه های افغانستان و ایران در شرایط موجود؛
32. د افغانستان او پاکستان ترمنح د سودا گریزی وضعې څېړنه؛
33. د ټاکنیزې مناظرې پېژندنه او څېړنه؛
34. افکار و نظریات معتزله در رشد فلسفه؛
35. د افغانستان مالیاتی سیستم؛
36. بررسی بازار کار افغانستان طی سال های ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۷؛
37. بررسی سیاست های خارجی افغانستان در روشنائی قانون اساسی ۱۳۸۲؛
38. د ژورنالیزم اخلاق او د ژورنالستانو پر کړو وړو یې اغېزې؛
39. تاریخ و تمدن دوره کوشانی؛

دوم: علوم طبیعی - تخنیکي

معاونیت علوم طبیعی - تخنیکي اکادمي علوم چهار مرکز علمی - تحقیقی دارد، مراکز آن قرار ذیل است:

1. مرکز کیمیا، بیولوژی و زراعت؛
2. مرکز زمین شناسی؛
3. مرکز ریاضی- فزیک و تخنیک؛
4. مرکز علوم طبی؛

در سال ۱۳۹۹ هـ در بخش علوم طبیعی - تخنیکي (۸) پروژه علمی - تحقیقی تحت کار قرار دارد که قرار ذیل اند:

1. اپیدیمولوژی مرض شکر و اختلالات آن؛
2. د ویني د لوړ فشار د اپیدیمولوژی د خطري فکتورونو او اختلالاتو څېړنه؛
3. ارزیابی مدیریت زباله های جامد شهری و دیزاین دفن صحی آن؛
4. تحلیل و بررسی اوضاع جغرافیایی زون شمال غرب افغانستان؛
5. تحلیل و بررسی جغرافیای طبیعی زون جنوب شرق افغانستان؛
6. د کابل حوزې د هایدروگرافیکي ځانگړتیاوو څېړنه؛

7. تحلیل و ارزیابی خشکسالی حوزه های آبی کابل- آندوس و هلمند؛
 8. د کابل په شرایطو کې د غنمو پر حاصلاتو باندې د بېلابېلو عضوي او فاسفورس لرونکي سرو اغېزې؛
- در سال ۱۳۹۹ هـ در بخش علوم طبیعی - تخنیکي (۲۲) پروژه علمی - تحقیقی تحت کار قرار داشت که قرار ذیل اند :

1. قاموس برق؛
2. تحقیق پیرامون وریانت های پوشش ساختمان ها در کشور؛
3. تحقیق پیرامون وریانت های مناسب رویه کاری (نما سازی) ساختمان ها در کشور؛
4. بررسی مواد ساختمانی سبک و استفاده مناسب آن در شرایط؛
5. تحقیق پیرامون تولید انرژی برق از تشعشع آفتاب در شرایط افغانستان؛
6. ارزیابی مسیر های ترانسپورت سریع السیر برای کشور؛
7. طرح ایجاد سیستم مسافری سریع السیر در شهر کابل؛
8. بررسی و ارزیابی کاربرد معادلات دیفرنسیال در حل برخی از مسایل میخانیک و اقتصاد؛
9. بررسی و ارزیابی برخی از موارد تطبیقی متریکس؛
10. بررسی برخی از کاربرد انتیگرال های سه گانه؛
11. بررسی و ارزیابی مشتقات توابع در حل برخی از مسایل هندسی، فزیک و اقتصادی؛
12. بررسی وضعیت موجود استفاده از انرژی تجدید پذیر در شهر کابل؛
13. تحقیق پیرامون خصوصیات مرمهای سیاه رنگ گزگ؛
14. تحقیق در مورد نفت و گاز حوزه افغان - تاجک و قانونمندی گسترش ساختمانهای مساعد تجمع نفت و گاز در آن؛
15. دریافت طرق موثر لیرنگ جهت تکثیر پایه های کلنی؛
16. بررسی جغرافیای طبیعی مناطق خشک افغانستان؛
17. په ننگرهار کې د ستروسو د زیان رسوونکو حشر و څپړنه؛
18. تحقیق پیرامون امراض تاک انگور در شرایط کابل؛
19. د شرقی زون (ننگرهار، لغمان او کونړ) ولایتونو د ځینو ولسوالیو د خاورې د حاصل خېزې څپړل؛
20. تحقیق پیرامون دو رگه ساختن مرغ وطنی و اصلاح شده؛
21. تحقیق پیرامون خصوصیات جیولوجیکي و منرالیزیشنی معدن مس در بند؛
22. بررسی جغرافیای طبیعی مناطق خشک افغانستان؛

اعضای علمی مراکز علوم طبیعی - تخنیکي در سال ۱۳۹۹ هـ در (۹) موضوع کنفرانس های علمی ارایه کرده اند که قرار ذیل اند :

1. د مترو د بوتو پر وده او حاصلاتو باندې د نایتروجن او فاسفورس کیمیاوي سرو د بېلابېلو اندازو د اغېزو څپړنه؛
2. شیوع برخی از امراض از اثر گازات مضره؛
3. د سلسل البول د لاملونو څپړنه؛
4. د میگالو بلاستیک کم خونی د عمده لاملونو او درملیزو میتودونو څپړنه؛
5. د شاک ډلبندي او له ناروغانو سره یې د مرستې د لارو چارو څپړنه؛
6. تاثیر خشک سالی بالای پوتانسیل آبی دریای کابل طی چند دهه اخیر؛
7. نقش پدیده های طبیعی بالای تمرکز نفوس در کشور؛
8. چالش و فرصت های استفاده از منابع آبی دریای هریرود- مرغاب؛
9. بررسی کمی و کیفی آب های منرالی ولایات هرات ، غور و بادغیس؛

سوم: علوم اسلامي

بخش علوم اسلامی اکادمی علوم سه مرکز علمی - تحقیقی دارد که قرار ذیل است:

1. مرکز فقه و قانون؛
2. مرکز حدیث و تفسیر؛
3. مرکز عقیده و ثقافت؛

در مراکز علمی علوم اسلامی در سال ۱۳۹۹ هـ (۳) پروژه علمی - تحقیقی تکمیل گردیده اند که عبارت اند از :

1. خدمات علمی محدث ابن حبان بستی؛
2. تحلیل و بررسی برخی مسائل تصوف از نظر اسلام؛
3. تاثیر اسلام بر عقاید و فرهنگ مردم افغانستان؛

در بخش علوم اسلامی در سال ۱۳۹۹ هـ (۲۷) پروژه علمی - تحقیقی تحت کار قرار دارد، قرار ذیل اند :

1. ه افغاني ټولنه کې د قرآن او سنتو په رڼا کې د وسطیت څېړنه؛
2. د تفسیر جلالین پېژندنه او د هغه د اسرائیلاتو نقد؛
3. تحقیق و ارزیابی تفسیر حسینی؛
4. د معارف القرآن او احسن الکلام تفسیرونو پرتلیزه څېړنه؛
5. ترجمه کتاب تحقیقی ما للهند؛
6. نقش سنت نبوی در اصلاح عنعنات جامعه افغانی؛
7. د حدیثي متن د نقد د بنسټونو ارزونه؛
8. تخریج و ارزیابی احادیث وارده در مثنوی مولانا جلال الدین محمد بلخی؛
9. تحقیق و بررسی احادیث موقوفه ام المؤمنین عائشه صدیقہ؛
10. په فقهي مذهبونو کې د تقنین څرنگوالی؛
11. په اسلامي فقه او مدني قانون کې د حقوقو د بيع احکام او پرتله؛
12. الوجيز فی المصطلحات الاصوليه؛
13. د افغانستان د مدني محاکماتو د اصولو د قانون د موادو د رښو پلټنه؛
14. د افغانستان په حقوقي نظام کې د وگړو د اساسي حقوقو او وجايو ارزونه؛
15. محیط زیست از دیدگاه اسلام؛
16. بررسی گفتگوی تمدنها از دیدگاه اسلام؛
17. بررسی همزیستی اجتماعی از دیدگاه اسلام؛
18. بررسی چالشها و راهکارهای صلح در افغانستان؛
19. بررسی تاثیرات جهان بینی اسلامی بر تمدن غرب؛
20. بررسی مکاتب مدیریت از دیدگاه اسلام؛
21. مقایسه جایگاه زن در فرهنگ افغانی و اسلامی؛
22. د تبلیغی جماعت ارزونه او پر افغاني ټولنه یې اغیزې؛
23. نظریه تکفیر و پیامدهای ناگوار آن؛
24. نقد عقاید و افکار فرقه های بهائیه، قادیانیه و پرویزیه؛
25. نواقض ایمان و اثرات ناگوار آن؛
26. تحلیل مقایسوی اصول عقیدتی ماتریدیه، اشعریه و اهل حدیث؛
27. بررسی مقایسوی برخی امراض معنوی در عرفان اسلامی و روانشناسی؛

اعضای علمی مراکز علوم اسلامی در سال ۱۳۹۹ هـ در (۵) موضوع کنفرانس های علمی ارایه کرده اند، قرار ذیل اند :

1. بررسی ظهوری مهدی در ادیان؛

2. د تبلیغی جماعت او اخوان المسلمین د دعوتی وسایلو مقایسه؛
3. مسؤلیت پذیری از دیدگاه اسلام؛
4. امانت و اهمیت آن در پرتو نصوص شرعی؛
5. سیر تحولی- لیبرالیسم و تقابل دینی در اروپا؛

سیمینار های ارایه شده سال ۱۳۹۹ هـ. اکادمی علوم

اکادمی علوم در پلان سالانه ۱۳۹۹ هـ خویش یازده سیمینار علمی - تحقیقی را در نظر گرفته بود که بخاطر ویروس کرونا تنها چهار سیمینار ذیل دایر گردید:

1. چگونگی سازگاری با تغییرات اقلیم و کاهش خطرات آن در کشور؛
2. د افغانستان د اوبو مدیریت او د اوبو سیمه بیزه ډیپلوماسی؛
3. استفاده از عنعنات ناب افغانی در زندگی اجتماعی؛
4. اسلام دین اعتدال و میانه روی؛

فعالیت های نشراتی اکادمی علوم در سال ۱۳۹۹ هـ

اکادمی علوم در سال ۱۳۹۹ هـ در موضوعات مختلف (۴۲) کتاب، (۱۲) مجله مختلف که (۳۳) شماره میشود، مانند: (کابل، آریانا، مطالعات منطوقی، تیبان، طبیعت، افغانستان " به زبان انگلیسی"، باستانشناسی و کوشانی) و (۶) شماره جریده زیری چاپ کرده است. ۱۱۴۳ (جلد کتاب و (۱۳۸) شماره جریده و مجله به ادارات مختلف علمی و اکادمیک، محققان و دانشمندان جهت استفاده توزیع گردیده است. صحافت کلیکسیونهای (۲۵۰) کتب و مجلات، (۵۱۰) عنوان مجلات و (۲۹۶۰) عنوان کتب ډیتابیس گردیده، (۲۱۵) عنوان جراید و مجلات نمبر شده و ثبت گردیده اند. از طرف ریاست اطلاعات و ارتباط عامه اکادمی علوم در سال ۱۳۹۹ هـ (۳۰) اثر علمی - تحقیقی به چاپ رسیده اند، که قرار ذیل اند:

1. فرهنگی - ادبی پینلیک
2. د شلمې پېړۍ په لومړۍ نیمایي کې د پښتو ادب د پرمختیایي بهیر څېړنه
3. تاثیر کودهای کیمیاوی مرکب بالای حاصل نبات لوبیا
4. خط و دستور زبان اوستایی
5. دست اوردهای عمده یک صد سال اخیر افغانستان
6. په افغانستان کې د فولکلور پېژندنې اړتیا
7. بررسی مسله کمبود آب در شهرهای بزرگ کشور و راهای حل ان
8. د ستورو چینې (جلد اول)
9. رښتینې هڅې (جلد دوم)
10. رښتینې هڅې (جلد سوم)
11. تعیین وقت مناسب بذر و تاثر ان بالای مقدار حاصلات زعفران در شرایط کابل
12. په پښتو ادبیاتو کې د سریزې لیکنې دود او ارزښت؛
13. د سوات پښتو ادب او ثقافت؛
14. طرح ایجاد و سیستم مسافربری سریع السیر در شهر کابل؛
15. د پروستات د سلیمی هایپر پلازیا د عملیاتی درملنې او له عملیات څخه وروسته د مقدمو اختلاطاتو څېړنه؛
16. په حقوقي او جنایی چارو کې د انکار احکام او اغیزې؛
17. د بیان آزادی د اسلامي شریعت له نظره؛
18. قرآن د بشریت لارښود؛
19. د فولکلور پوهنې سیمپوزیم؛
20. فلسفه اخلاق؛
21. بررسی مسکوکات و ظروف سفالی دوره کوشانی؛
22. تعیین برخی مشخصات اگرو تخنیکي توت زمینی در شرایط کابل؛

23. نفس و تاثیر آن در اصلاح و فساد انسان؛
24. حقوق تجارت «بیع قرض و حواله طلبات»؛
25. د افغانستان د سیمه ییزو اړیکو پنځه کلن پېښلیک «کرونولوژي»؛
26. پژوهش در باره وضعیت آب در آسیای مرکزی و ارتباط آن با افغانستان؛
27. د ادبیاتو فلسفه؛
28. د پښتني فولکلور چاپي مجموعو څېړندود؛
29. د گوري ژبې د ولسي ادبیاتو شکل او مضمون؛
30. شیوع مرض لشماني و طرق جلوگیری آن در افغانستان؛
31. بررسی سلوک و کارنامه های الداعی الی الله مولانا محمد عطاءالله فیضانی؛
32. د افغانستان د علومو اکاډمي د پښتو خطي نسخو تحلیلي څېړنه؛
33. راه کار های حفاظت محیط زیست؛
34. په پښتونخوا کې پښتو لنډه کیسه؛
35. خط و دستور زبان اورمړي؛
36. د عبدالحنان داعي کلیات؛
37. امتزاج هنر گریک و بودیک در جنوب هندوکش؛
38. هایدر و پولیتک افغانستان؛
39. بدخشان در گستره فرهنگ و تاریخ؛
40. عوامل ظهور و زوال سلجوقیان در افغانستان ۴۲۹-۵۲۲ ه.ق؛
41. حقوق ازادی ها و مکلفیت های اساسی افراد در قانون اساسی ۱۳۰۰ افغانستان
42. د عبدالرحمن بابا او عبدالحمید مومند په اثارو کې پښتو متلونه او اصطلاحات

مقالات چاپ شده سال ۱۳۹۹ هـ در مجلات علمی اکادمی علوم

در مجلات علمی اکادمی علوم در بخش های علوم بشري، طبیعی-تخنیکي و اسلامي جمعا ۱۸۶ مقاله علمی تحقیقی چاپ گردیده، که قرار ذیل اند:

الف-علوم بشري

1. د پښتو لیکدود ځینې ستونزي او حللارې؛
2. د استاد، استاذ، استاز نوم ایتمولوژیکي څېړنه؛
3. د ژبپوهني د ټوپونیني ځانگي له مخي د "برنگ" او "بشران" ایتمولوژي؛
4. د کرتین، قرنطین، قرنیتین ایتمولوژیکي څېړنه؛
5. لوېدیځه لهجه د فارسي که اوستا تر اغېز لاندې؛
6. ماته کیسه د صنوبر را یاده شینه، اسطوره یي لنډی؛
7. په پښتو لنډیو کې د گودر یاد؛
8. دردمند لایق؛
9. د لوگر د احمدزیو او د پکتیا د اریوب ځاځیو لهجوي او مورفولوژیکي پرتلیزه څېړنه؛
10. د پوهاند رښتین د علمي شخصیت څېړنه؛
11. د لوگر او اریوب ځاځیو د لهجو او ځینو وییونو څېړنه؛
12. پښتو گرامر لیکنې ته لنډه کتنه؛
13. د لنډیو لرغوني ارزښت ته لنډه کتنه؛
14. د پوهاند رښتین ژباړې ته کتنه؛
15. ژباړه د پوهانو په اند؛
16. پښتو ادب او ژباړه؛

17. د کره کتنې ډولونه
18. د جنوب ختیځ د کلتوري وضعیت او دودونو انځور؛
19. پر پښتو لنډیو د یوولسم سپتمبر اغېزې؛
20. سلیمان لایق د پوهانو له نظره؛
21. د داستان لیکنې ځانگړنې؛
22. د ماشوم ادبیاتو معنوي ارزښت؛
23. د پښتو نثر د پیدایښت او پایښت دورې؛
24. پوهاند رښتین د شاعر په توگه؛
25. الفت بېگم (درد) د دردونو شاعره؛
26. د پوهاند رښتین په اشعارو کې پښتو او پښتونولي؛
27. د اکاډمیسین سلیمان لایق شاعرانه فکر او هنر؛
28. ادبي ټوټه او په پښتو ادب کې یې د ودې پړاوونه؛
29. د تخلیق او تحقیق اړیکې؛
30. پښتو ادب او موډرنیزم؛
31. د آسیا په زړه کې توفان که د میوندی ملالې حماسه؛
32. استاد رښتین د پښتو گرامر؛
33. د ماشوم ادبیاتو هنري ارزښت؛
34. په ولسي ادبیاتو کې وریانتونه او د هغو ځانگړنې؛
35. د پښتو او شغاني ژبې د ستاینوم پرتله؛
36. د ولسي ادبیاتو ټولونه او څېړنه؛
37. د پوهاند صدیق الله رښتین د ژباړلي نثر (وطنه) ځانگړنې؛
38. د شفاهي ادب په ټولونه کې دې له لاسوهنو مخنیوی وشي؛
39. موسیقي چیست و چه وقت پیدا شده؛
40. ارزش تحقیقات فولکلوري در افغانستان؛
41. دیدگاه سیدجمال الدین افغان پیرامون زن و باورها در جوامع سنتی؛
42. په افغاني ټولنه کې د ښځو پر وړاندې د ځینو ناوړو دودونو حل لارې؛
43. د گوري ژبې د الفباوو بهیر ته لنډه کتنه؛
44. د کهوار (چترالي) ژبې ځینې گرامري ځانگړنې؛
45. د گوري او کهوار (چترالي) ژبو ځینو گرامري ځانگړنو ته لنډه پرتلیزه کتنه؛
46. په ژبه کې تحول او بدلونونه؛
47. "خانگه" لنډې کیسې ته تحلیلي کتنه؛
48. ظهیرالدین محمد بابر و او نینگ بابر نامه اثر؛
49. آغزه کی ادبیات یاد گار لیک لری؛
50. سیر تاریخی خط در زبان های دری و پشتو؛
51. انواع و نقش فونیم «ی» در زبان های دری و پشتو؛
52. باغ‌های تاریخی کابل؛
53. بازتاب جلوه-هایی از طبیعت در شعر عاصی «از محترم سید احمد رفعت؛
54. نگاهی انتقادی بر زیبایی شناسی شعر فارسی؛
55. تساهل و تسامح در ادبیات عرفانی؛
56. سیر تاریخی خط در زبان های دری و پشتو؛

57. رابطه شمس و مولانا ؛
58. سیاست زبانی؛
59. عوامل تغییر و تحول زبانها؛
60. رابطه زبان با سایر علوم؛
61. افغانستان مهد و پرورشگاه زبان فارسی دری؛
62. بخشی بر ویژه گیهای زبانی عبدالهادی داوی؛
63. نظر علما و دانشمندان در رابطه به هنر و خلاقیت کمال الدین بهزاد؛
64. بازتاب فرهنگ عامیانه و فولکلوریک در اشعار حافظ؛
65. نشانه گذاری و شیوه های کاربرد درست آن در زبان دری؛
66. بررسی حذف فعل: مشترکات و شناسه های فعلی در زبان دری؛
67. مرگ وزنده گی از نظر مولانا؛
68. تحلیل و بررسی نثر مسجع در آثار خواجه عبدالله انصاری؛
69. برخی آرایه های ادبی در اشعار رودکی سمرقندی؛
70. د خوشحال په اشعارو کې د فولکلوریکو کرکټرونو یادونه؛
71. په پښتو داستاني ادب کې د لهجوي ويونو د استعمال څرنگوالی؛
72. د اباسین سپیدې ته لنډه تحلیلي کتنه؛
73. سوانامه د معاصر یونلیک د ځانگړنو په رڼا کې؛
74. سعید د خپل دیوان په منځپانگیزه او جولیزه دایره کې؛
75. د میرزاخان انصاري د شمعی او پتنگ مناظرې فکري او هنري ارزښتونه؛
76. په متني تحقیق او تنقید کې د علامه رشاد ونډه؛
77. د پښتو فعلونو په تېرمهالي ستو کې د ل مورفیم ارزښت؛
78. میرزا او اراخیزم؛
79. ژباړونکي ختیځپوهان؛
80. په انگرېزي او پښتو ژبو کې د فعل پرتله؛
81. د عارف لاهوري د دیوان قلمي نسخه؛
82. د پښتو خطي نسخو د کتلاکونو تحلیلي څېړنه؛
83. د داتا گنج بخش د کتابتون د پښتو قلمي نسخو لنډه تحلیلي کتنه او ارزونه؛
84. ځینو پښتني قوانینو او نرخونو ته تحلیلي کتنه؛
85. د فولکلور او فولکلوري موضوعاتو وېش او ډلبندي؛
86. د جمجه پاچا منظومې ولسي کیسې د دوو نویو بېلگو پرتلیزه څېړنه؛
87. د رحمان بابا د اشعارو بېلابېل اړخونه؛
88. روابط ایران و عربستان در دوره حسن روحانی؛
89. رویکرد فرهنگی ترکیه در افغانستان؛
90. پروژه گاپ ترکیه و تبعات سیاسي و محیط زیستی ان در منطقه؛
91. جایگاه زنان در قانون اساسی ۱۳۸۲ افغانستان؛
92. لایحه استرداد مجرمین به جین و اعتراضات مردمی در هنگ کنگ ۲۰۱۹؛
93. موانع فراروی تمایلات همون طلبانه چین در جنوب اسیا؛
94. افغانستان و اسناد بین المللی حقوق بشر؛
95. بررسی وضعیت حقوق بشر در ایران؛
96. اعتراضات اخیر در عراق و لبنان؛

97. د افغانستان او پاکستان پر سوداگریزو اړیکو د گمرکي تعرفو اغېزې؛
98. د هند او ازبکستان سیاسي اړیکې او پر افغانستان یې اغېزې؛
99. په نړیوالو تجارتي اسنادو کې د قوانینو تعارض او د حاکم قانون تشخیص؛
100. د افغانستان د مدني قانون له نظره په عقد کې اکراه او اغېزې یې؛
101. په اسلام کې د اداري قضا ماهیت او پداینست؛
102. د دیوبند دارالعلوم سیاسي فکر او پر افغانستان یې اغېزې؛
103. د هند او چین وروستی سرحدی کرکېچ؛ د نظامي غوره والي فکتور؛
104. د اذربایجان او ایران د سیاسي اړیکو څرنګوالی؛
105. وضعیت اب در اسيا مرکزی و ارتباط ان با افغانستان؛
106. د پاکستان او هند په اړیکو کې د وروستیو بدلونونو ارزونه؛
107. له مرکزي اسيا سره د اروپايي ټولنې د اړیکو ارزونه؛
108. نقش ادیان، فرهنگ و وسایل اطلاعات جمعی در حل نزاع؛
109. پوتین و تصویر آینده روسیه؛
110. په تاریخ کې د خلکو او شخصیتونو رول؛
111. تأثیر انکشاف متوازن بالای زنده گی مردم؛
112. اضطراب، نشانه ها و راه های پیشگیری؛
113. نقش مهاجرت بر فرهنگ شهر نشینی؛
114. نگاهی اجمالی به شهر و فرهنگ شهر نشینی؛
115. سبب عقد در قانون مدنی افغانستان؛
116. بازتاب اندیشه ها و رویکردها؛
117. شناسایی مؤلفه های ارزیابی؛
118. زعفران؛ کشت بدیل کوکنار در افغانستان؛
119. د احمدشاه بابا د واکمنی پرمهال د افغانستان حالت؛
120. فرار مالیاتی و راه های کاهش آن در افغانستان؛
121. گوهر شاد بیگم و فعالیت سیاسی؛
122. مداخله در امور کشورهای دیگر از نگاه حقوق بین الملل؛
123. د شاه امان الله خان د واکمنی ځینو بنسټیزو چارو ته یوه لنډه کتنه؛
124. بحثی پیرامون اندیشه از نظر ابن خلدون؛
125. د لایب نیتس په فلسفه کې جوهر او د وجود حقیقت؛
126. برهښنايي ټاکنې؛
127. ارشاد النسوان وطرح دیدگاهها وتعریف جدید از زن درافغانستان؛
128. د رسنیو او ټولنیزو بدلونونو ترمنځ اړیکې؛

ب- علوم طبیعی - تخنیکي

129. ارزیابی انواع چوب و چگونگی تقویت آن در ساختمان سازی؛
130. ارزیابی آسیب پذیری ساختمانهای غیر معیاری و مقاوم سازی آنها؛
131. بررسی نقش کلکین در انتقال حرارت در ساختمان ها؛
132. ارزیابی اقتصادی برق تولیدی از صفحات فوتولتاییک؛
133. نقش استفاده از انرژی قابل تجدید در بهبود اقلیم؛
134. ارزیابی تشعشع آفتاب جهت استفاده صفحات فوتولتاییک؛
135. محاسبه خمش گادر ها به روش انتیگرال گیری؛

136. بررسی نقش متریکس در کد نوسی همینگ؛
137. معین انتیگرال په مرسته د ځینو بیولوژیکی مسایلو څېړل؛
138. تأثیرات تغییر اقلیم بالای محصولات زراعت و مالداري؛
139. بررسی نحوه اثر گذاری پتوجن ها بالای نباتات؛
140. فاسفورس لرونکې سرې او د بوټو د حاصلاتو په لوړولو کې د هغوی ونډې؛
141. چگونگی تنظیم رژیم غذایی مناسب برای مرغ های تخمی در مراحل رشد و نموی جسمی آنها؛
142. انرژی قابل تجدید و نقش آن در محیط زیست؛
143. رده بندی سکتور های آسیب پذیر از خطرات تغییر اقلیم و چگونگی سازگاری با آن در افغانستان؛
144. مشخصات فزیکي میخانیکي مرمرهای ساحهٔ توپ درهٔ ولایت پروان؛
145. بررسی ارتباط میتامورفیزم با پلیت تکنونیک؛
146. بررسی راهکارهای استراتژیک برای مدیریت بهینه آبهای سطحی در کشور؛
147. مدیریت آب باران در شرایط جغرافیایی شهر های بزرگ کشور؛
148. بهره گیری از ظرفیت طلای کثیف (زباله ها) در شهر کابل؛
149. چگونگی سازگاری با روند تغییرات اقلیمی در مناطق اقلیم خشک کشور؛
150. معادن پگماتیتهی فلزات نادره و احجار قیمتی - نیمه قیمتی افغانستان؛
151. تحلیل و ارزیابی پراکنده گی بارنده گی کندهار؛
152. د-COVID 19 ناروغي شالید او اپیدیمولوژی؛
153. پر روغتیا باندې د ځینو اقلیمي بدلونونو اغیزې او له هغو سره د سمون (تطابق) څرنگوالی؛
154. د پروستات د سلیمې هایپرپلازیا عملیاتی درملنه او له عملیات څخه وروسته د مقدمو اختلالاتو څېړنه؛
155. 2019 کرونا ویروس د خصوصیاتو پېژندنه او تفریقي تشخیص؛
156. بررسی مقایسوی رژیم های تداوی هیلکو باکتر پیلوری؛
157. د - COVID 19 ناروغي د درملنې، وقایې او اندازه څېړنه؛
158. د-COVID 19 د کلینیکي بڼې او تشخیصه پلټنو څېړنه؛
159. د پلورايي انصباب د عمده لاملونو څېړنه؛
160. د-COVID 19 ویروس د لابراتواری پلټنو څېړنه؛
161. د-COVID 19 ناروغي اختلالات؛
162. په امیدوارو ښځو کې د سرو د حادثې اذیما د خطري عواملو او د پېښېدلو د زمان څېړنه؛
163. د ویروسونو ضد درمل؛
164. د نعنا بوټي د غذایی او طبي ارزښت څېړنه؛
165. اروماتراپی او د هغې د ډولونو څېړنه؛
166. د هوږې د اغیزناکو توکو روغتیايي او خوړیز ارزښت څېړنه؛

ج- علوم اسلامي

167. برخی از اعجاز علمی قرآن کریم؛
168. ابن عابدین شامی واندیشه های سیاسی آن در کتاب ردالمحتار؛
169. امانت و اهمیت آن در پرتو نصوص شرعی؛
170. بررسی ارتباط نفس و بدن از دیدگاه فارابی، ابن سینا و صدرا؛
171. رابطه عقل و دین در اسلام؛
172. د امام ابن حیان ژوند او آثارو ته لنډه کتنه؛
173. بررسی دوره تحصیلی امام فقهاء ابوحنیفه نعمان(رح)؛
174. تدبر و تعقل از دیدگاه قرآن؛

175. عام، مطلق او د هغو توپیرونه؛
176. د ملي وحدت او اسلامي پیوستون قرآني اصول او معیارونه؛
177. بطن قرآن از دیدگاه آلوسی و مصادیق آن؛
178. مسئولیت پذیری از دیدگاه اسلام؛
179. اهمیت محیط زیست در زندگی انسان از دیدگاه اسلام؛
180. تفاوت آرامش در یوگا با اطمینان در نماز؛
181. فعالیت های علمی (اجتماعی - سیاسی) علامه قاری نیک محمد؛
182. شخصیت زن مسلمان از دیدگاه علامه اقبال لاهوری؛
183. د شرابو دنیوي او اخروي زیانونه،
184. ایمان به قدر و استفاده از اسباب،
185. په شرعی نصوصو کې چاپیریال ساتنې ته ځانگړې پاملرنه،
186. بارزترین ارزشهای اخلاق اجتماعی در جامعه افغانی،
- در اخیر به صورت عمومی میتوان گفت که، به سطح اکادمی علوم در سال ۱۳۹۹هـ (۱۸) پروژه دفاع شده، (۱۳۰) پروژه تحت کار، (۱۸۶) مقاله های علمی - تحقیقی در بخش های مختلف توسطه محققین تحریر یافته، (۴۲) کتب، (۱۲) مجلات علمی - تحقیقی و (۳) جراید چاپ شده اند. به همین ترتیب (۵۳) کنفرانس های علمی - تحقیقی از جانب دانشمندان به شکل انفرادی ارائه شده اند و ۴ سمینار علمی - تحقیقی دایر گردیده است.